

Prvý chiropterologický tábor na Dubníku v Slanských vrchoch

V dňoch 14.-16.10.1994 sa uskutočnil prvý chiropterologický tábor na Dubníku v Slanských vrchoch. Zúčastnili sa ho domáci záujemci Š. Danko, L. Dittelová, M. Hromada, Š. Matis, J. Mihók, D. Nadzamová, J. Obuch, P. Pjenčák, J. Popovič, J. Šíbl, M. Uhrin a dvaja maďarskí chiropterológovia Z. Bihari a P. Gombkötö. Cieľom tohto pracovného stretnutia na tomto významnom zimovisku pre netopiere bolo:

1. Úprava vchodu do bane Malá Šimonka, ktorý bol zasypaný a preto sa v sezóne 1993/94 nedalo v nej vykonať zimné sčítanie
2. Odvodnenie štôlne Č. 9
3. Sledovanie vletu netopierov do bane Libanka cez hlavnú vetráciu šachtu a vchod Richard pomocou ich odchyty do sietí + ich krúžkovanie a získavanie biometrických hodnôt
4. Sledovanie vletu netopierov do bane Libanka cez vchod Apollóna pomocou odchyty do sietí + krúžkovanie a biometrika
5. Kontroly obsadenia niektorých štôlní netopiermi v polovici októbra

Okrem úprav zimovísk netopierov sme chceli získať nejaké poznatky o tom, aký vplyv majú antropogénne zásahy v bani Libankana na netopiere. V dôsledku nelegálnych návštev boji totiž pôvodné vchody zamurované alebo inak uzatvorené, aby sa zamedzil prístup ľuďi. Niektoré vchody boli zatarasené úplne, niektoré len čiastočne tak, že sa nechal vletový otvor pre netopiere. Táto činnosť iste ovplyvnila zmenou, zamedzením a pod. prúdenia vzduchu aj zmeny mikroklimy vo vnútri banského diela. My sme však tentoraz chceli aspoň čiastočne poznať, ktoré vletové otvory do bane využívajú netopiere a v akom druhovom a početnom zastúpení. Za hlavný vletový otvor sa považovala kolmá hlavná šachta nad vchodom Jozef. Tá bola v prvej etape úprav vchodov zakrytá koľajnicami vo vzdialenosti asi 30 cm od seba. Neskôr v druhej horizontálnej vrstve zabetónovali ďalšie koľajnice tak, že tieto boli nad medzerami predošlých. Tým sa celý vchod zúžil na úzke vodorovné štrbiny. 14. októbra sme preto postavili siete ku tomuto vchodu a jednou sieťou sme zakryli vchod Richard. Ten bol zabetónovaný, s ponechaným otvorom asi 20x30 cm. Za celý večer sa do sietí odchytilo 20 uchání čiernych (*Barbastella barbastellus*) a 2 ucháče svetlé (*Plecotus auritus*). Iné druhy sme tu aj s pomocou detektorov nezistili. Už prvý pokus naznačuje, že hlavná šachta ako vletový otvor viacerým druhom netopierov nevyhovuje.

Druhý pokus sme uskutočnili nasledujúci deň pred najvyšším vchodom Apollónia, kde zataras pre vstup ľuďi je urobený pomerne hlboko pod vchodom. Tu sme v priebehu večera odchytili 9 uchání (*Barbastella barbastellus*), 9 netopierov obyčajných (*Myotis myotis*), 2 podkováre malé (*Rhinolophus hipposideros*), jedného netopiera vodného (*Myotis daubentoni*) a jedného ucháča svetlého (*Plecotus auritus*). Je zaujímavé, že jedného z odchytených netopierov obyčajných sme počas zimy kontrolovali celkom v spodnej časti bane.

Zaujímavé boli aj októbrové kontroly niektorých štôlní a častí baní. Pomerne početne bola obsadená štôlnia č. I (19 *M. emarginatus*, 11 *M. myotis* a 6 *M. daubentoni*, spolu 36 ex., v zime ich bolo vyše 50), ale v ostatných skontrolovaných častiach bolo vidieť, že je ešte na zimovanie skoro. Napr. v časti vchodu Jozef bol len jeden *M. emarginatus*, vo vrchnej časti Apollónie len 9 *R. hipposideros* (v zime 27 ex. + ďalšie 4 druhy), vo vchodov_i časti Leštiny bolo len 14 *M. myotis*, 13 *M. blythi*, 9 *M. emarginatus* a 3 *M. daubentoni*. Vo vrchnej časti bane Malá Šimonka bolo len 19 netopierov (12 *M. myotis*, 4 *R. hipposideros*, 2 *M. blythi* a 1 *M. emarginatus* - v zime tu bolo spolu 93 ex.). Vo vstupnom úseku dolnej časti tejto bane bolo 15 *M. myotis*, 6 *M. blythi*, 5 *R. hipposideros*, 1 *M. dasycneme*, 1 *M. daubentoni* a 1 *M. emarginatus*. Z ďalších prehliadnutých štôlní v č. 4 bol 1 *M. daubentoni*, v Č. 5 boli 2 *R. hipposideros*, 1 *R. ferrumequinum*, 1 *M. myotis* a 1 *B. barbastellus*, v Č. 7 - 5 *R. hipposideros* a 3 *R. ferrumequinum*. Č. 10 - 8 *M. blythi*, 3 *M. myotis* a 2 *M. daubentoni* a v č. II - 3 *M. myotis*, 1 *M. blythi* a 1 *M. daubentoni*.

123

V budúcich rokoch by sme v započatej tradícii chceli pokračovať. Hlavnou úlohou týchto táborov bude ďalšia úprava vchodov, zimovísk, odvodnenie štôlní, otvorenie niektorých zasypaných vchodov a pod., aby zimujúce netopiere našli na tejto významnej lokalite čo najvhodnejšie podmienky na hibernáciu.

The first bat camp in the Slanské vrchy Mts.

Abstract: In 14.-16.10.1994 first chiropterological camp was organized in Dubník locality in Slanské vrchy Mts. Totally 11 slovak and 2 hungarian bat workers took part in this meeting. The focus of this working meeting in this important hibernacula was repairing the entrance to Malá šimonka old mine, which was destroyed, draining the gallery no. 9, and observation on activity and species composition of bats in entrances Richard and Apollónia using nets. The observation of some parts of galleries were made.

Štefan DANKO, Zemlinske múzeum, 071 01 Michalovce